

Inula rhizocephala

Foto: Harrie de Vries

Nomenclatuur/etymologie

De geslachtsnaam *Inula* is afgeleid van de klassieke Latijnse naam voor alant. De soortnaam *rhizocephala* is een samengestelde term die afkomstig is uit het Grieks. Het eerste deel, *rhiza*, betekent 'wortel', en het tweede deel, *cephale*, betekent 'hoofd'. De term *rhizocephala* betekent dus 'hoofd van wortels' of 'wortelhoofd', wat verwijst naar de groeiwijze van de plant waarbij de bloemhoofdjes, dicht gegroepeerd, direct uit de wortel of een basale rozet lijken te komen, zonder een lange bloemstengel.

Taxonomie

Inula rhizocephala is een onderscheidende, kruidachtige vaste plant binnen de Composietenfamilie, kenmerkend voor hooggelegen, rotsachtige gebieden.

- *Rijk:* Plantae
- *Orde:* Asterales
- *Familie:* Asteraceae (Composietenfamilie)
- *Geslacht:* *Inula*
- *Soort:* *I. rhizocephala*

Synoniemen

De correcte botanische naam is *Inula rhizocephala* Schrenk ex Fisch. & C.A.Mey. Er zijn verschillende namen die als synoniem of als variëteiten worden beschouwd die inmiddels zijn opgenomen onder deze soort. Voorbeelden van synoniemen zijn *Conyza rhizocephala* (Schrenk) Rupr. en *Helenium rhizocephalum* (Schrenk) Kuntze. Ook zijn variëteiten zoals *Inula rhizocephala* var. *intermedia* Kitam. en *Inula rhizocephala* var. *rhizocephaloides* (C.B.Clarke) Kitam. geaccepteerd als onderdeel van de soort.

Variëteiten en cultivars

De soort is opmerkelijk door de variatie *Inula rhizocephala* var. *rhizocephaloides*, die zich onderscheidt door het ontbreken van straalbloemen (*ray florets*) en, soms, door kaal (*hairless*) vruchtbeginsel (*achenes*). Echter, in de tuinbouw en in de plantenhandel wordt over het algemeen de botanische soort zonder specifieke cultivars aangeboden, gewaardeerd om zijn unieke, bodembedekkende groei.

Familie

Inula rhizocephala behoort tot de familie Asteraceae, de Composietenfamilie. Dit is een grote familie van bloeiende planten die worden gekenmerkt door hun bloemhoofdjes, die opgebouwd zijn uit vele kleine bloempjes, vaak met een combinatie van lintbloemen en buisbloemen, gelijkend op een madeliefje of margriet.

Hoogte

Dit is een zeer lage, bodembedekkende soort, in schril contrast met veel andere, hogere *Inula*-soorten. De plant vormt een platte rozet en de bloemhoofdjes zijn zittend of zéér kort gesteeld, waardoor de totale hoogte van de bloeiende plant meestal niet meer dan 7 tot 10 centimeter bedraagt. De rozet zelf is typisch 7 tot 12 centimeter in doorsnee.

Bloemkleur

De bloemkleur is stralend goudgeel. De bloemhoofdjes zijn margrietachtig, met smalle lintbloemen rondom een donkerder centrum, en verschijnen in een dichte, koepelvormige cluster in het midden van de bladrozet.

Bladkleur

De bladeren zijn donkergroen. Ze hebben een spatel- tot omgekeerd eivormige vorm (*obovate*) en zijn behaard (*bristly haired*). De bladeren zijn in een platte, basale rozet tegen de grond gedrukt, wat typisch is voor de planten uit het hooggebergte.

Bloeiperiode

De bloeiperiode valt in de zomer, van juni tot augustus, afhankelijk van de hoogte en de lokale klimaatomstandigheden. In koude berggebieden bloeien ze vaak pas na de droge lente met het invallen van de zomerregen.

Standplaats

De plant vereist een zonnige standplaats. Essentieel is een zeer goed gedraineerde grond, die schraal en rotsachtig mag zijn. Dit bootst de natuurlijke habitat van rotsachtige hellingen na. Vochtophoping, vooral in de winter, is funest voor deze soort. De plant is uitermate geschikt voor rotstuinen en alpiene troggen.

Herkomst

Inula rhizocephala is afkomstig uit Centraal-Azië en het Himalaya-gebied. Het natuurlijke verspreidingsgebied strekt zich uit van Pakistan en Kasjmir tot Iran en Xinjiang in China. De plant groeit op grote hoogten, tussen 2100 en 3600 meter, op open, rotsachtige of stenige hellingen.

Soort gewas

Het is een kruidachtige, meerjarige plant (*perennial*). Het is een zogenaamde 'rozettplant' met een unieke, stengelloze groeiwijze (*acaulescent*), waarbij de bloemen direct uit de bladrozet ontspringen. Het wortelgestel bestaat uit een grote penwortel met veel bijwortels.

Vermeerderingswijze

De meest gebruikelijke methode voor vermeerdering is door zaad. Het zaad moet in het voorjaar of de vroege zomer worden gezaaid, licht bedekt, en warm gehouden worden (ca. 15 tot 20°C) tot ontkieming. Vermeerdering door deling van de volwassen rozetten is, vanwege de penwortel, vaak minder succesvol en wordt over het algemeen vermeden.

Klimaatzone

De plant is zeer winterhard, wat past bij zijn oorsprong in het hooggebergte. Hij wordt ingedeeld in USDA-winterhardheidszones 5 tot 8. In koudere gebieden wordt de plant vaak als een rotsplant beschouwd en gedijt hij goed, mits er een uitstekende winterdrainage is.

Insecten

Zoals de meeste leden van de Composietenfamilie, trekken de heldergele, margrietachtige bloemen van *Inula rhizocephala* insecten aan. De bloemen voorzien bestuivers van stuifmeel en nectar. Gezien de herkomst op grote hoogte, zijn dit voornamelijk alpiene insecten, maar in de tuin worden bijen en andere kleine bestuivers gelokt.

Bronvermelding

<https://www.flowersofindia.net/catalog/slides/Stemless%20Inula.html>

https://www.growildnursery.co.uk/store/p1826/Inula_rhizocephala.html

<http://encyclopaedia.alpinegardensociety.net/plants/Inula/rhizocephala>

<https://seemnemaailm.com/en/l%C3%BChivarreline-vaak-inula-rhizocephala.html>

<https://efloraofindia.com/efi/inula-rhizocephala/>

<https://www.gbif.org/species/3148489>

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	<i>Inula</i> (klassieke naam); <i>rhizocephala</i> (wortelhoofd, verwijzend naar stengelloze bloem)
Taxonomie	<i>Rijk:</i> Plantae, <i>Orde:</i> Asterales, <i>Familie:</i> Asteraceae, <i>Geslacht:</i> <i>Inula</i> , <i>Soort:</i> <i>I. rhizocephala</i>
Synoniemen	<i>Conyza rhizocephala</i> , <i>Helenium rhizocephalum</i> , inclusief vroegere variëteiten
Variëteiten en cultivars	<i>I. rhizocephala</i> var. <i>rhizocephaloides</i> (zonder straalbloemen); de botanische soort is het meest gangbaar
Familie	Asteraceae (Composietenfamilie)
Hoogte	7 tot 10 cm (stengelloos)
Bloemkleur	Goudgeel, margrietachtig
Bladkleur	Donkergroen, behaard, in platte basale rozet
Bloeiperiode	Juni tot augustus (zomer)
Standplaats	Volle zon, zeer goed gedraineerde, rotsachtige of schrale grond
Herkomst	Centraal-Azië en Himalaya (Pakistan, Kasjmir, Iran, Xinjiang), hooggebergte
Soort gewas	Kruidachtige vaste plant (<i>perennial</i>), stengelloze rozetplant
Vermeerderingswijze	Zaad (voorkeur), deling van de penwortel wordt vermeden
Klimaatzone	Zeer winterhard (USDA Zone 5-8), vereist uitstekende winterdrainage
Insecten	Trekt bijen en andere bestuivers aan